

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudce Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobců

a/ B. V. H., narozeného dne X,
b/ nezletilé B. T. K. N., narozené dne X,
obou státních příslušníků Vietnamské socialistické republiky,
obou bytem X

obou zastoupených Mgr. Markem Sedlákem, advokátem,
se sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému

Ministerstvu vnitra České republiky,
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 14. 4. 2023, č. j. MV-26712-3/SO-2023,

t a k t o:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

1. Žalobci se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhali přezkoumání a zrušení rozhodnutí ministra vnitra ze dne 14. 4. 2023, jímž zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, Odboru všeobecné správy, oddělení

státního občanství a matrik, ze dne 30. 12. 2022, č. j. MV-174632-15/VS-2021, jímž nebylo vyhověno žádosti žalobců o udělení státního občanství České republiky z důvodu nesplnění podmínky podle ustanovení § 14 odstavec 6 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“).

2. Žádost o občanství prvního žalobce byla ministerstvem (dále též „žalovaný“) zamítnuta z důvodu nesplnění podmínky stanovené v § 14 odstavec 6 zákona o státním občanství. Splnění této podmínky však podle § 15 odstavec 4 téhož zákona může být prominuto, pokud žadatel odstraní způsobený škodlivý následek nebo učinil účinná opatření k jeho odstranění. Žalovaný splnění podmínky prvnímu žalobci neprominul s odůvodněním, že „...se nejednalo o určitý jednorázový nedoplatek, nýbrž o dlouhodobé porušování povinností žadatelem. Vyúčtování pojistného ze dne 11. 07. 2022 dokládá, že žadateli bylo v letech 2018 a 2019 vyměřeno penále v souvislosti s placením záloh na důchodové pojištění a je tak zřejmé, že žadatel podmínku stanovenou v § 14 odst. 6 zákona o státním občanství České republiky nesplňuje rovněž pro porušování povinností na úseku důchodového pojištění.“ Uvedenou argumentaci uplatnili žalobci v bodě 1. svého odvolání a trvají na ní i jako na žalobní námitce v této žalobě. Ustanovení § 14 odstavec 6 zákona o státním občanství vyžaduje podmínku, aby k porušení povinností došlo závažným způsobem. Podle žalobců v případě 1. žalobce sice k porušení povinností došlo, ale nikoli závažným způsobem. Rozhodnutí je proto nezákonné. Žalovaný správní orgán I. stupně ani ministr v napadeném rozhodnutí neobjasnili, co podle nich naplňuje zákonný znak porušení povinností závažným způsobem. Neobjasňují ani čím konkrétně tento znak měl naplnit 1. žalobce, proč porušení povinností z jeho strany považují za závažný způsob ve smyslu uvedeného ustanovení.

3. Žalobci dále namítali, že správní orgán I. stupně se nevypořádal s podáním prvního žalobce ze dne 20. 7. 2021, které je založeno ve správním spisu, kde jednak uvedl, že dluhy včetně penále uhradil a zároveň uvedl, že udělal i měsíční trvalé příkazy. Je tedy zjevné, že první žalobce přijal opatření, která zamezují opakovanému vzniku dluhu a závěr správního orgánu uvedený ve zvýrazněné pasáži citace proto není správný. Uvedenou argumentaci uplatnili žalobci v bodě 2 svého odvolání a trvají na ní i jako na žalobní námitce v této žalobě. Vypořádání této argumentace v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalobci neakceptují, neboť takové odůvodnění považují za nesrozumitelné, zejména když první žalobce dlužné částky uhradil, což konstatuje i správní orgán I. stupně, takže není zřejmé, jak podle žalovaného mohly být evidovány dluhy, když správní orgán I. stupně konstatuje jejich úhradu. Pokud žalovaný prvnímu žalobci vytýká, že neuvedl, kdy zadal trvalé příkazy, pak žalobci namítají, že z podání prvního žalobce ze dne 20. 7. 2021 je zřejmé, že k zadání trvalých příkazů muselo dojít nejpozději tohoto dne.

4. Žalovaný ve vyjádření k obsahu žaloby uvedl, že žalobní námitky korespondují s námitkami uvedenými v rozkladu podanému proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 30. 12. 2022, se kterými se ministr vnitra vypořádal v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaný proto setrval v souladu s právním názorem vysloveným ministrem vnitra v napadeném rozhodnutí.

5. Z podané žaloby nevyplynuly žádné nové skutečnosti, které by měly zásadní vliv na prokázání splnění podmínky spočívající v završení integrace do společnosti v České republice u nezletilé B. T. K. N. a u pana B. V. H. v zákonném plnění povinností na úseku veřejného zdravotního pojištění a na úseku důchodového pojištění v rozhodném období, včetně namítané nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

6. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

7. Prvý žalobce podal dne 26. 7. 2021 prostřednictvím Krajského úřadu Středočeského kraje žádost o udělení státního občanství České republiky, do které zahrnul nezletilou dceru. Správnímu orgánu I. stupně byla žádost postoupena dne 29. 9. 2021.

8. Správní orgán I. stupně usnesením ze dne 18. 5. 2022 přerušil řízení o žádosti podle § 64 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů („*správní řád*“), na dobu 60 dnů od doručení usnesení účastníku řízení a současně účastníka řízení vyzval, aby doložil doklady a vyjádření, které v usnesení výslovně specifikoval. Správní orgán I. stupně v dotčeném usnesení konstatoval, že na základě dokladů doložených k žádosti nelze u nezletilé dcery prokázat splnění podmínek ve smyslu § 13 odst. 1, § 14 odst. 1, 2, 3 a u účastníka řízení podle § 14 odst. 6 zákona o státním občanství.

9. Dne 23. 6. 2022 správní orgán I. stupně obdržel vyjádření účastníka řízení k důvodům vzniku dluhu na veřejném zdravotním pojištění a doklady uvedené v usnesení. Dluh na pojistném účastník řízení odůvodnil složitou životní situací, ve které se nacházela rodina, a to v důsledku špatného zdravotního stavu nezletilé dcery (úrazu v roce 2018), a nepravidelnými příjmy účastníka řízení z podnikání.

10. Správní orgán I. stupně vyrozuměním ze dne 15. 8. 2022 účastníku řízení sdělil, že shromáždil podklady před vydáním rozhodnutí, a poučil ho o právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Správní orgán I. stupně v dotčeném vyrozumění konstatoval, že účastník řízení neprokázal splnění podmínky podle § 14 odst. 6 zákona o státním občanství.

11. Správní orgán I. stupně dne 26. 8. 2022 obdržel prostřednictvím zmocněného zástupce vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí a plnou moc k právnímu zastoupení účastníka řízení, datovanou ke dni 24. 8. 2022. Účastník řízení dluh na pojistném opakovaně odůvodnil složitou životní situací rodiny a nepravidelnými příjmy účastníka řízení z podnikání. Účastník řízení rovněž konstatoval, že od března 2020 je však jeho finanční situace taková, že veškeré platby může platit a fakticky platí včas. V kontextu toho účastník řízení požádal o prominutí splnění dotčené podmínky podle § 15 odst. 4 zákona o státním občanství, neboť škodlivý následek odstranil, dluh na pojistném nemá a ani na sociálním zabezpečení. Uvedl také, že od 1. 3. 2020 všechny platby hradí včas.

12. Správní orgán I. stupně po shromáždění podkladů vyhotovil dne 30. 12. 2022 rozhodnutí č. j. MV-174632-15/VS-2021, kterým žádost účastníka řízení a nezletilé dcery zamítl. Správní orgán I. stupně v napadeném rozhodnutí konstatoval, že účastník řízení neprokázal splnění podmínky podle § 14 odst. 6 zákona o státním občanství, když v posledních třech letech přede dnem podání žádosti, tj. v období od 26. 7. 2018 do 26. 7. 2021 („*rozhodné období*“), neplnil řádně a včas povinnosti vyplývající z právních předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění. Správní orgán I. stupně splnění předmětné podmínky posuzoval podle vyúčtování pojistného za období od 1. 7. 2018 do 31. 3. 2022, vystaveného dne 12. 4. 2022 Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky, ze kterého vyplynulo, že účastník řízení měl v rozhodném období opakovaně dluh na pojistném a bylo mu vyměřeno penále, přičemž ke dni 8. 4. 2019 dluh na pojistném dosáhl částky 24 908 Kč. Následně dluh na pojistném uhradil ve výši 24 000 Kč, avšak poté dluh na pojistném opětovně narůstal a ke dni 8. 1. 2020 dosáhl částky 13 248 Kč. V důsledku toho bylo účastníku řízení vyměřeno za rok 2019 penále ve výši 1 827,66 Kč a za rok 2020 ve výši 115,21 Kč.

13. Správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že účastník řízení s ohledem na výše uvedené neplnil povinnosti podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Správní orgán I. stupně s odkazem na řádné fungování systému veřejného zdravotního pojištění v České republice a také na respektování a plnění povinností cizince žádajícího o udělení státního občanství České republiky vůči orgánům České republiky, splnění dotčené podmínky ve smyslu § 15 odst. 4 zákona o státním občanství neprominul. Správní orgán I. stupně dopisem ze dne 30. 6. 2022 požádal Okresní správu sociálního zabezpečení Praha-západ o zaslání přehledu plateb pojistného na důchodové pojištění včetně penále za období od července 2018. Z přehledu pohledávek ke dni 11. 7. 2022, vystaveného Okresní správou sociálního zabezpečení Praha-západ, vyplynulo, že účastníku řízení bylo v letech 2018 a 2019 vyměřeno penále v souvislosti s placením záloh na důchodové pojištění.

14. Správní orgán I. stupně na základě této skutečnosti v napadeném rozhodnutí konstatoval, že účastník řízení podmínku zakotvenou v § 14 odst. 6 zákona o státním občanství nesplnil rovněž pro porušování povinností na úseku důchodového pojištění, tj. zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. U nezletilé dcery správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že nespĺňuje podmínku zakotvenou v § 13 odst. 1 zákona o státním občanství, a to zejména s přihlédnutím k nedostatečné rodinné integraci, neboť účastník řízení a matka nezletilé dcery jsou státními občany Vietnamské socialistické republiky, a nadto matka o státní občanství České republiky nežádá a žádosti účastníka řízení nebylo z důvodů výše uvedených vyhověno. Správní orgán I. stupně v napadeném rozhodnutí rovněž konstatoval, že integrace nezletilé dcery do společnosti v České republice z hlediska sociálního byla sice započata, ale není završena. Správní orgán I. stupně má za to, že vzhledem k věku nezletilé dcery se sociální vazby k vnějšmu okolí teprve formují, přičemž převládá vazba k účastníku řízení a k její matce, kteří jsou státními občany Vietnamské socialistické republiky. V této souvislosti správní orgán I. stupně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4 As 142/2013-29, podle kterého soud zdůraznil dodržení zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí, když vyslovil: „*Účelem obecně uznávané zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí [srov. čl. 6 Evropské úmluvy o státním občanství, publ. pod č. 76/2004 Sb. m. s.; nebo § 3 písm. a), § 3a, § 4, § 6 odst. 2, § 9, § 11, odst. 1 písm. d), e) a f) zákona o státním občanství] je ochrana rodinných vazeb a zabezpečení jednotného státního občanství celé rodiny.*“. Správní orgán I. stupně dospěl také k závěru, že nezletilá dcera nespĺnila podmínku povoleného trvalého pobytu na území České republiky nepřetržitě po dobu alespoň pěti let ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) zákona o státním občanství. Žádost podal účastník řízení dne 26. 7. 2021 a povolení k trvalému pobytu nezletilé dceři bylo vydáno dne 14. 5. 2018. Nadto s ohledem na nízký věk nezletilé dcery správní orgán I. stupně nemohl aplikovat na daný případ ani § 14 odst. 1 písm. c) zákona o státním občanství. Účastník řízení požádal správní orgán I. stupně o prominutí splnění této podmínky, který její splnění neprominul, a to z důvodu neprokázání integrace nezletilé dcery do společnosti v České republice a také z důvodu, že nebylo žádosti účastníka řízení vyhověno.

15. Napadené rozhodnutí bylo účastníku řízení doručeno prostřednictvím zmocněného zástupce dne 3. 1. 2023. Účastník řízení prostřednictvím zmocněného zástupce podal proti napadenému rozhodnutí dne 18. 1. 2023 blanketní rozklad.

16. Na základě výzvy správního orgánu I. stupně ze dne 24. 1. 2023 byl rozklad doplněn o odůvodnění dne 30. 1. 2023. Účastník řízení v rozkladu uvádí, že dluhy na pojistném nebyly vysoké a byly uhrazeny ještě v roce 2020. Dále namítá, že dluhy na důchodovém pojištění u Okresní správy sociálního zabezpečení Praha-západ v rozhodném období správní orgán I. stupně v napadeném rozhodnutí nijak nevyčíslil a zmiňuje penále vyměřené v roce 2018 a 2019. Správní orgán I. stupně se nevypořádal s podáním účastníka řízení ze dne 20. 7. 2021, ve kterém účastník řízení uvedl, že dluhy včetně penále uhradil a nadto si zřídil měsíční trvalý příkaz pro pravidelnou úhradu pojistného. Podle zmocněného zástupce je zjevné, že účastník řízení přijal opatření, která zamezují opakovanému vzniku dluhu, a proto závěr správního orgánu I. stupně, že účastník řízení příslušná opatření nepřijal, není tudíž správný.

17. Ministr vnitra v intencích návrhu rozkladové komise ministra vnitra posoudil rozklad proti napadenému rozhodnutí. Vycházel ze spisového materiálu vedeného správním orgánem I. stupně pod sp. zn. MV-174632/VS-2021 a dále ze zákona o státním občanství. Ministr vnitra jako odvolací orgán přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu uvedeném v rozkladu, a zákonnost přezkoumal v celém rozsahu. Z vyúčtování pojistného za období od 1. 7. 2018 do 31. 3. 2022, vystaveného zdravotní pojišťovnou, ministr vnitra ve shodě se správním orgánem I. stupně seznal, že účastník řízení měl ke dni 8. 4. 2019 dluh na pojistném v nezanedbatelné výši 24 908 Kč, který následně téměř uhradil, avšak poté dluh na pojistném mu opětovně narůstal a ke dni 8. 1. 2020 dosáhl částky 13 248 Kč. V důsledku toho bylo účastníku řízení vyměřeno penále v částkách výše uvedených. Dluh na pojistném a na penále byl evidován od července 2018 do ledna 2020, tedy po většinu rozhodného období, za které je plnění povinnosti na úseku veřejného zdravotního pojištění hodnoceno. Ministr vnitra rovněž přezkoumal plnění povinností na úseku sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Z přehledu pohledávek Okresní správy sociálního zabezpečení Praha-západ, datovaného ke dni 11. 7. 2022, ministr vnitra zjistil, že účastníku řízení bylo v letech 2018 a 2019, tedy v rozhodném období, vyměřeno penále v souvislosti s placením záloh na důchodové pojištění, tudíž závěr správního orgánu I. stupně, že ze strany účastníka řízení docházelo k porušování povinností i na úseku důchodového pojištění z uvedeného přehledu vyplynul a je nezpochybnitelný, přestože nebyla vyčíslena výše dluhu, jak namítá zmocněný zástupce účastníka řízení v rozkladu.

18. Ministr vnitra dovodil, že i na základě vyměřeného penále, zálohy na důchodové pojištění nebyly účastníkem hrazeny řádně a včas. Nadto účastník řízení v žádosti o prominutí splnění dotčené podmínky sám pozdní úhradu jak pojistného na veřejné zdravotní pojištění, tak i pojistného na důchodové pojištění potvrdil, když v této žádosti uvedl: „*V roce 2019 jsem byl v pobočce Všeobecné zdravotní pojišťovny a v pobočce Česká správa sociálního zabezpečení pro potvrzení o bezdlužnosti a zjistil jsem, že mi vzniklo penále za pozdní placení pojistného, ...*“. Účastník řízení při podání žádosti, tj. dne 26. 7. 2021, si byl jednoznačně vědom skutečnosti, že k plnění povinností na úseku veřejného zdravotního pojištění a na úseku sociálního zabezpečení a důchodového pojištění v rozhodném období, jak stanoví § 14 odst. 6 zákona o státním občanství, nepřistupoval řádně a včas, opakovaně mu v průběhu rozhodného období vznikal dluh na pojistném na veřejné zdravotní pojištění, který dosáhl nezanedbatelné částky, a také dluh na důchodovém pojištění. V kontextu toho pak nemohl ministr vnitra akceptovat námitku zmocněného zástupce uvedenou v rozkladu, že se jednalo o bagatelní záležitost a že závěr správního orgánu I. stupně v odůvodnění napadeného rozhodnutí je nepřezkoumatelný.

19. Ministr vnitra neakceptoval rovněž námitku související se závěrem správního orgánu I. stupně na straně 4 napadeného rozhodnutí, tj. že účastník řízení nepřijal žádná opatření, která by zamezila opakovanému vzniku dluhu na pojistném. Ministr vnitra uvádí, že k žádosti bylo připojeno potvrzení zdravotní pojišťovny ze dne 30. 6. 2021 a žádost účastníka řízení ze dne 20. 7. 2021 o prominutí nedbalosti s placením pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení. V této žádosti účastník řízení uvedl, že zapomněl uhradit vyrovnání záloh jak vůči *zdravotní pojišťovně, tak vůči příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, neboť si neuvědomoval důležitost včasného placení dotčeného pojistného*. Zároveň uvedl, že dluh na pojistném uhradil a zřídil si měsíční trvalý příkaz. V průběhu řízení o žádosti byly údaje o řádné a včasné úhradě pojistného ověřeny jak u zdravotní pojišťovny, tak u Okresní správy sociálního zabezpečení Praha-západ, jak je uvedeno výše. Nadto, kdy trvalé příkazy zřídil, účastník řízení neuvedl, nicméně opakovaně dluh na pojistném v rozhodném období byl zdravotní pojišťovnou evidován, tak i penále Okresní správou sociálního zabezpečení Praha-západ, a proto závěr správního orgánu I. stupně, že účastník řízení nepřijal opatření, která by zamezila jeho opakovanému vzniku, ministr vnitra nespatřuje v kontextu výše uvedeném za rozporný.

20. Při zvažování možnosti prominutí splnění této zákonné podmínky ministr vnitra konstatoval, že správní orgán I. stupně odůvodněně a zcela v intencích § 15 odst. 4 zákona o státním občanství vzal v úvahu, že k porušování zvláštních právních předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění a na úseku důchodového pojištění docházelo ze strany účastníka řízení opakovaně a dluh na pojistném dosáhl nezanedbatelné výše. Ministr vnitra přisvědčil názoru správního orgánu I. stupně, že v daném případě nemohl využít možnosti prominout splnění dotčené podmínky.

Právní rámec

21. Ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státním občanství stanoví: „*Státní občanství České republiky lze udělit žadateli, který v posledních 3 letech předcházejících dni podání žádosti neporušil závažným způsobem povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů upravujících vstup a pobyt cizinců na území České republiky, veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, zaměstnanost, daně, cla, odvody a poplatky, vyživovací povinnost vůči dítěti, které má trvalý pobyt na území České republiky, nebo veřejnoprávní povinnosti k obci, ve které je žadatel přihlášen k pobytu, jde-li o povinnosti uložené obcí v samostatné působnosti.*“

22. Podle ustanovení § 15 odstavec 4 zákona o státním občanství „*Splnění podmínky stanovené v § 14 odst. 6 může být prominuto, pokud žadatel odstranil způsobený škodlivý následek nebo učinil účinná opatření k jeho odstranění.*“

Řízení před soudem

23. Ve věci samé rozhodl soud bez nařízení jednání, s čímž žalovaný souhlasil konkludentně a žalobci výslovně [ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)]. Napadené rozhodnutí přezkoumal v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.) a vycházel ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

24. Žalobu podaly včas osoby k tomu oprávněné.

25. Žaloba není důvodná.

26. Státní občanství České republiky může být cizinci uděleno, jestliže splní veškeré předpoklady stanovené v § 13 zákona o státním občanství. Jmenované ustanovení vyžaduje

pro udělení státního občanství, aby byl cizinec integrován do společnosti v České republice a aby splnil další podmínky stanovené v § 14 zákona o státním občanství. I přestože cizinec splní veškeré podmínky pro udělení státního občanství, nemá na jeho udělení právní nárok (srov. § 12 zákona o státním občanství). Naopak, pokud nebude splněná, byť i jediná podmínka, a nebude-li cizinci nesplnění této podmínky prominuto, občanství uděleno být nemůže.

27. Soud na tomto místě zdůrazňuje, že platná právní úprava nezakládá nárok na udělení českého státního občanství, tudíž soudy jsou oprávněny přezkoumávat toliko případné překročení mezí správního uvážení a neporušení principu legitimního očekávání v žalobou napadeném rozhodnutí.

28. Namítali-li žalobci, že postup, na jehož základě dospěl žalovaný k závěru, že žalobci nesplňují podmínky udělení státního občanství České republiky, je nepřezkoumatelný, pak soud se s touto námitkou neztotožnil. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu – dále též „NSS“ - ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006–76, dostupné, stejně jako všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, též online na www.nssoud.cz). Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat (viz např. rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, bod 28). V této věci je také zcela zásadní, že dvoustupňové správní rozhodnutí je jeden celek. Správnímu orgánu rozhodujícímu o rozkladu nic nebrání se ztotožnit s názory a závěry orgánu prvního stupně, pokud je považuje za správné (viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 5. 2007 sp. zn. 62 Ca 20/2006, publikovaný pod č. 1296/2007 ve Sbírce NSS). Odvolacímu (zde rozhodujícímu o rozkladu) správnímu orgánu tedy nic nebrání v podrobnostech odkázat na prvoinstanční rozhodnutí, pokud se s ním ztotožňuje. K tomuto došlo i v napadeném rozhodnutí.

29. Požadavky na odůvodnění správního rozhodnutí ve smyslu § 68 odstavec 3 správního řádu se správní soudy ve své judikatuře zabývaly již mnohokrát: *„Odůvodnění je shrnutím všech zjištěných skutečností odůvodňujících výrok rozhodnutí. Musí proto plně odpovídat skutečným výsledkům provedeného řízení. Správní řád výslovně určuje, že v odůvodnění se uvedou skutečnosti, které byly podkladem rozhodnutí, způsob, jakým byly hodnoceny provedené důkazy a ostatní podklady, a konečně i úvahy, které vedly k aplikaci konkrétního právního předpisu na projednávanou věc“* (viz např. rozsudky NSS ze dne 26. 1. 2006, č. j. 4 Ads 23/2004–49, či ze dne 25. 7. 2017, č. j. 2 Azs 253/2017–37).

30. Městský soud v Praze dále odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007–105: *„Jakkoliv Nejvyšší správní soud na jedné straně souhlasí s názorem, že na udělení státního občanství není právní nárok, je nutné současně konstatovat, že rozhodování správních orgánů nemůže podléhat libovůli. Libovůle při rozhodovací činnosti správních orgánů by totiž zjevně odporovala charakteru státní správy jako činnosti podzákonné a zákonem řízené. Rubem diskrečního oprávnění správního orgánu je povinnost volné úvahy užít, tedy zabývat se všemi hledisky, které zákon jako premisy takové úvahy stanoví, opatřit si za tím účelem potřebné důkazní prostředky, provést jimi důkazy, vyvodit z těchto důkazů skutková a právní zjištění, a poté volným správním uvážením, nicméně při respektování smyslu a účelu zákona a mezí, které zákon stanoví, dospět při dodržení pravidel logického vyvozování k*

adekvátnímu rozhodnutí. Absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu. Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem. Nejvyšší správní soud uzavírá, že i když správní orgán rozhoduje na základě volné správní úvahy, musí být jeho rozhodnutí přezkoumatelné a musí být zřejmé, že z mezí a hledisek správního uvážení nevybočil. I v těchto případech musí správní orgán respektovat stanovené procesní postupy i elementární právní principy správního rozhodování. Nezákonnost takového rozhodnutí pak může spočívat mj. v překročení nebo zneužití stanovených mezí správního uvážení (ustanovení § 78 odstavec 1 s. ř. s.), nebo může být způsobena porušením procesních předpisů.“

31. Ohledně míry přezkumu tohoto správního uvážení a hodnocení principu proporcionality soud odkazuje na část odůvodnění rozsudku zdejšího soudu ze dne 22. 7. 2016, č. j. 10 A 37/2013-50, s nímž se ztotožňuje. V tomto rozsudku zdejší soud mj. uvedl, že: „[p]řed posouzením věci samé je třeba stručně vymezit rozsah soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství. Ačkoliv neexistuje na udělení státního občanství subjektivní nárok, v demokratickém právním státě nelze připustit neomezené správní uvážení v žádné otázce, a tedy rozhodnutí o státním občanství podléhá přezkumu z hlediska zachování procesních práv žadatele (rozsudek NSS ze dne 24. 6. 2010, č. j. 5 As 73/2009-91). V řízení o udělení státního občanství jsou však dotčena i hmotná práva žadatele, neboť za subjektivní právo je třeba považovat i možnost subjektu práva právní cestou něco požadovat. Zákonodárce v § 7 zákona o státním občanství stanovil několik podmínek, které žadatel musí splňovat, aby mu mohlo být státní občanství uděleno; jedná se o taxativní výčet podmínek udělení státního občanství, přičemž při posouzení jejich splnění musí správní orgán vycházet ze zásady proporcionality. (rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005–78; shodně též již výše zmíněný rozsudek NSS č. j. 5 As 73/2009–91 a rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 As 42/2013–29, body 13–15) V těchto intencích také soud k přezkoumání napadeného rozhodnutí přistoupil.“

32. V případě prvního žalobce je zřejmé, že žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nesplnil podmínku pro udělení státního občanství podle § 14 odstavce 6 zákona o státním občanství, neboť opakovaně porušoval povinnost hradit včas pojistné na zdravotní pojištění.

33. Žalobci v podané žalobě především namítali, že správní orgány bezdůvodně neprominuly prvnímu žalobci splnění podmínky týkající se řádného a včasného plnění povinností hradit pojistné na veřejné zdravotní pojištění a důchodové pojištění.

34. Správní orgán I. stupně se žádostí prvního žalobce o prominutí předmětné podmínky zabýval, když uvedl, že dlužné pojistné na veřejné zdravotní pojištění nebylo bagatelní (naopak dosáhlo vysoké částky), že toto vznikalo po dobu několika let, aniž by ho první žalobce řešil, že trvalo po celé rozhodné období tří let před datem podání žádosti. Dále správní orgány obou stupňů rovněž zohlednily, že první žalobce nesplnil předmětnou podmínku i na dalším úseku, tj. na úseku důchodového pojištění.

35. Veřejné zdravotní pojištění je solidární systém, když jeho řádné fungování (a následně fungování zdravotní péče) je podstatným způsobem ovlivněno i jeho řádným průběžným financováním, a proto nedodržování platební kázně při hrazení pojistného na veřejné zdravotní pojištění fungování tohoto systému ohrožuje. Tvrzení žalobců ohledně dluhu na pojistném a vyměřeném penále v tom smyslu, že škodlivý následek byl odstraněn, je sice pravdivé, nicméně tato skutečnost ještě sama o sobě nezakládá důvod pro prominutí splnění této podmínky, neboť první žalobce v průběhu rozhodného období své povinnosti na úseku veřejného zdravotního pojištění porušoval opakovaně a nedoplatky na pojistném dosahovaly vysokých částek (cca 25 000 Kč), přičemž první žalobce se na území ČR zdržuje dlouhodobě (trvalý pobyt od roku 2016), proto měl dostatek času, aby se seznámil s povinnostmi vyplývajícími z právních předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění. Svého dluhu si první žalobce musel být vědom, neboť zdravotní pojišťovny informují pojištěnce o dlužných částkách na pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

36. K uvedenému považuje soud za potřebné doplnit, že o žádosti o prominutí splnění jakékoliv podmínky stanovené v zákoně o státním občanství se nevede samostatné správní řízení, ale o této žádosti je rozhodováno v rámci posuzování samotné žádosti o udělení státního občanství České republiky. Z výše uvedené rekapitulace odůvodnění správních rozhodnutí pak dle soudu vyplývá, že správní orgány dostaly své povinnosti a žádosti o prominutí splnění předmětné podmínky se zabývaly řádně a dostatečně.

37. Prominutí uvedené podmínky podle výše citované právní úpravy spočívá na uvážení správního orgánu (srov. výraz „*může*“). Soudní přezkum této úvahy je tak z povahy věci omezen. Danou úvahu je soud oprávněn přezkoumávat pouze z pohledu toho, jestli žalovaný nepřekročil meze správního uvážení, nebo je nezneužil (ustanovení § 78 odstavec 1 s. ř. s.), přičemž v žádném případě nemůže nahrazovat správního uvážení uvážením soudu (viz nálezný Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. IV. ÚS 49/04). Vycházeje z mantinelů pro soudní přezkum správního uvážení pak soud konstatuje, že v postupu žalovaného ani ministra vnitra neshledal žádné pochybení, neboť správní orgány se s otázkou možného prominutí předmětné podmínky dostatečně vypořádaly. Jejich úvahu v tom směru, že první žalobce sice před podáním žádosti odstranil škodlivý následek, nicméně po celé rozhodné období tří let před podáním žádosti své povinnosti závažným způsobem porušoval, hodnotí soud jako srozumitelnou, racionální a nikoliv formalistickou. Jak je zřejmé z odůvodnění prvostupňového i napadeného rozhodnutí, v daném případě došlo ze strany prvního žalobce k opakovanému porušení právních předpisů za delší časové úseky; platební morálka prvního žalobce tak vedla k závěru neaplikovat liberační ustanovení, i když první žalobce dlužné pojistné nakonec uhradil.

38. Soud se neztotožnil ani s námitkou žaloby, že správní orgány se nezabývaly posouzením, zda v případě prvního žalobce došlo k porušení povinností závažným způsobem. Ministr na straně 5 žalobou napadeného rozhodnutí konkrétně hodnotil přiměřenost (proporcionalitu) porušení dané konkrétní povinnosti, poukázal na vědomé a opakované porušování povinností ze strany prvního žalobce, na skutečnost, že dluh prvnímu žalobci vznikl na dvou úsecích – úseku veřejného zdravotního pojištění a úseku sociálního zabezpečení a důchodového pojištění, že dluh vznikl opakovaně a dosahoval značné výše. Byť se tedy žalovaný explicitně nevyjádřil k závažnosti způsobu porušování povinností prvním

žalobcem, z kontextu odůvodnění rozhodnutí obou stupňů je zcela nepochybně patrné, že žalovaný i ministr tento způsob hodnotili jako závažný, a to konkrétně i ve vztahu k případnému (ne)využití možnosti prominout splnění dotčené podmínky.

39. Žalobci v podané žalobě argumentovali také nesprávným posouzením otázky, zda první žalobce přijal opatření, která by zamezila opakovanému vzniku dluhu na pojistném. Žalovaný v rozhodnutí o rozkladu na straně 5 uvedl, že posuzoval k žádosti připojené potvrzení zdravotní pojišťovny ze dne 30. 6. 2021 a žádost prvního žalobce ze dne 20. 7. 2021 o prominutí nedbalosti s placením pojistného. Součástí spisového materiálu je však také dokument Vyúčtování pojistného ze dne 12. 4. 2022, ze kterého je zřejmé, že první žalobce měl v rozhodném období opakovaně dluh na pojistném a bylo mu vyměřeno penále. Bez ohledu na následné zřízení trvalých příkazů k pravidelným platbám pojistného tak ministr v napadeném rozhodnutí zdůraznil především skutečnost, že první žalobce učinil tato opatření až v souvislosti s hrozbou nezdaru při podání žádosti o státní občanství, když až do tohoto okamžiku přijetí žádného opatření nepovažoval za potřebné a zálohy na pojištění řádně a včas nehradil ani poté, co mu za předchozí období bylo vyměřeno penále. Postup prvního žalobce tak lze označit jako účelový a soud na základě uvedeného uzavřel, že správní orgány obou stupňů se podrobně zabývaly tvrzeními, které první žalobce ve své žádosti o prominutí této podmínky uváděl, nicméně tuto žádost dle názoru soudu zhodnotily a posoudily komplexně a dostatečně.

40. Soud se proto ztotožnil se závěrem správních orgánů, že porušování předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění bylo opakované a dlouhodobé, dlužné částky dosahovaly nikoli bagatelních částek (maximálně až cca 25 000 Kč). Rovněž pak není možné přehlédnout, že první žalobce pobývá na území České republiky dlouhou dobu, proto si mohl a měl být vědom všech svých povinností. Soud zdůrazňuje, že každý, kdo žádá o udělení státního občanství České republiky, musí respektovat své povinnosti vyplývající z právních předpisů, a svým chováním by měl prokazovat nejen ochotu, ale i schopnost dodržovat právní řád České republiky a vyznat se ve svých záležitostech do té míry, aby předešel porušování svých povinností. Soud proto nepřisvědčil argumentu žalobců, že se v případě nevyhovění jejich žádosti o udělení státního občanství z důvodu nesplnění podmínky dle ustanovení § 14 odstavec 6 zákona o státním občanství jednalo o nesprávné právní posouzení podmínek, za nichž by bylo možno nesplnění zákonných podmínek prvnímu žalobci prominout.

Závěr a náklady řízení

41. Žalovaný náležitě zhodnotil smysl a účel podmínky podle ustanovení § 14 odstavec 6 zákona o státním občanství ve vztahu k charakteru a závažnosti uvedeného porušení, jakož i k pozdějšímu chování prvního žalobce (splacení dlužné částky). Smyslem a účelem předmětné podmínky pro udělení státního občanství je vyloučit z možnosti nabytí státního občanství České republiky žadatele, který po dobu svého dosavadního pobytu na území České republiky porušoval právní předpisy, neboť je důvodné reálné nebezpečí, že by takový cizinec pokračoval v závažném porušování právních povinností i jako občan České republiky. Závěry správních orgánů obou stupňů týkající se nesplnění předmětné zákonné podmínky jsou v obou rozhodnutích dostatečně podloženy zjištěným skutkovým stavem, přičemž je třeba konstatovat, že se správní orgány rovněž náležitě zabývaly možností prominutí předmětné podmínky. Soud dospěl k závěru, že žalovaný na podkladě správního

spisu v souladu se zákonem zhodnotil, že první žalobce nesplnil podmínku podle ustanovení § 14 odstavec 6 zákona o státním občanství. Splnění podmínek u druhé žalobkyně nebylo předmětem žalobní argumentace, proto se jimi ani soud blíže nezabýval.

42. Městský soud v Praze dospěl na základě všech výše uvedených úvah k závěru, že se správní orgány žádného z žalobci vytýkaných pochybení nedopustily, a proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

43. O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žalobci, vzhledem k tomu, že nebyli ve věci úspěšní, nemají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení a žalovaný, kterému by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení, nad rámec běžného výkonu úředních činností správního orgánu, nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 2. srpna 2023

Mgr. Marek Bedřich
předseda senátu

